

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

444. PLENARFORSAMLING DEN 22. OG 23. APRIL 2008

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen — Konkurrencedygtige europæiske regioner takket være forskning og innovation — Et bidrag til større vækst og flere og bedre arbejdspladser«

KOM(2007) 474 endelig

(2008/C 211/01)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. august 2007 under henvisning til EF-traktatens artikel 262 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen — Konkurrencedygtige europæiske regioner takket være forskning og innovation — Et bidrag til større vækst og flere og bedre arbejdspladser.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som udpegede Antonello Pezzini til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 3. april 2008.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 444. plenarforsamling den 22.-23. april 2008, mødet den 22. april, følgende udtalelse med 130 stemmer for og 2 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU's uforbeholdne støtte til Kommissionens initiativ er betinget af, at der ikke kun ses på problemerne på efterspørgselsiden, men også — og især — at udbuddet optimeres for at undgå fiaskoer og bureaukrati.

1.2 EØSU er helt overbevist om, at fremme af initiativer på lokalt og regionalt plan og evnen til at forbinde dem i netværk med henblik på at gennemføre Lissabonstrategien er afgørende for, at fælles F&U-initiativer fører til oprettelse og udvikling af succesrige innovative virksomheder over hele EU. Ikke mindst er det afgørende for, at de regionale økonomiske og sociale aktører arbejder mod samme mål om bedre og flere arbejdspladser inden for rammerne af en bæredygtig og konkurrencedygtig udvikling.

1.3 EØSU understreger endnu engang vigtigheden af videntrekanten — uddannelse, forskning og innovation — som er helt afgørende for øget vækst og beskæftigelse. EØSU mener endvidere, at det er af allerstørste vigtighed at fremskynde reformer, fremme den faglige ekspertise på de videregående uddannelser og i samarbejdet mellem universiteter, forskningscentre og virksomheder samt sikre, at alle uddannelsesinstitutioner fuldt ud udfylder deres rolle med hensyn til fremme af

kreativitet og innovation især på regionalt og lokalt niveau. Dette gælder især de regioner — Euregio — hvor netværk mellem naboer og samarbejdspartnere forbinder områder, som rækker ud over de nationale grænser.

1.4 EØSU mener, at der fra alle sider bør sættes mere proaktivt ind for i højere grad end nu at fremme europæiske regioners konkurrenceevne og økonomiske, sociale og beskæftigelsesmæssige udvikling på en koordineret måde med det formål at opnå de bedst mulige konkrete resultater i forbindelse med opfyldelsen af Lissabonstrategiens målsætninger.

1.5 EØSU er helt enig i Kommissionens diagnose af manglerne ved den fælles, samordnede brug af fællesskabsinstrumenterne, men konstaterer med beklagelse, at dette centrale spørgsmål efter 10 år stadig befinder sig på analyseniveauet, uden at man har taget fat på problemets kerne, der er udviklingen af nye **simultaneous engineering**-kompetencer ⁽¹⁾ inden for forskellige indsatsområder på EU- og europæisk niveau.

1.6 EØSU mener, at en indsats på efterspørgselsiden er en nødvendig, men ikke en tilstrækkelig betingelse. Udvalget mener, at man nu bør lade talen om, at regionerne skal være mere fokuserede, forstumme og i stedet satse på:

⁽¹⁾ Som det er anvendt i Kommissionens dokument i betydningen »samtidig projektering«.

- en territorial strategi for forskning, teknologisk udvikling og innovation,
- konkrete overvejelser om det grænseoverskridende samarbejde (Euregio),
- en samordnet brug af fællesskabsinstrumenterne,
- bedre information om de muligheder, der findes på nationalt og europæisk niveau,
- en markant reduktion af de administrative byrder.

1.7 Ifølge EØSU er der på udbudssiden brug for mere gennemgribende tiltag. Det må derfor sikres, at alle de instrumenter, der er til rådighed for at øge de europæiske regioners konkurrenceevne, er lettilgængelige og indbyrdes sammenhængende, således at man får udryddet de juridiske hindringer og de tidsforskydninger, der er mellem projektivræksættelse og udbetaling af finansiel støtte.

1.8 EØSU mener, at det er nødvendigt, at der udarbejdes en praktisk europæisk vejledning, der i tabelform opsummerer:

- de forskellige typer af fællesskabs- og paneuropæiske foranstaltninger, der er til rådighed,
- forskellene mellem betingelserne for støtteberettigelse og bedømmelseskriterierne,
- det tidsmæssige sammenfald eller manglen herpå mellem procedurer og forvaltning,
- kompatibiliteten og komplementariteten mellem de mulige foranstaltninger.

1.9 Derudover mener EØSU, at man ikke længere kan udskyde en veldefineret og konkret fællesskabsindsats, hvis man skal opnå nye *simultaneous engineering*-kompetencer inden for forskellige indsatsområder og optimere og koncentrere ressourcerne i regionerne.

1.10 EØSU mener derfor, at det for at øge de europæiske regioners konkurrenceevne først og fremmest er vigtigt at løse de problemer, der knytter sig til de mange styringsniveauer for de forskellige foranstaltninger, der er til rådighed, og den manglende sammenhæng mellem foranstaltningerne, sådan som allerede foreslået af EØSU⁽²⁾. Det foreslår, at der iværksættes et nyt initiativ Jasmine (*Joint Assistance Supporting Multiprojects for Innovation Networking in Europe*), som skal bygge bro over de eksisterende institutionelle kløfter på såvel efterspørgsels- som udbudssiden og afgørende mindske de administrative byrder.

1.11 Formålet med Jasmine bør være en bedre forståelse for og større overensstemmelse mellem den adfærd, som udvises af forskellige aktører, der deltager i en netværksforbundet beslutningsproces, inden for ens og sammenhængende regionale planlægningsrammer.

⁽²⁾ Jf. udtalelse, EUT C 44/1 af 16.2.2008, ordfører Wolf: »Udvalget anbefaler at udvikle klare og forståelige regler for Fællesskabets mangfoldige instrumenter til fælles F&U-støtte og -koordinering, herunder en sammenfattende oversigt (og brugsvejledning) over alle de støtte- og koordineringsinstrumenter samt -former, som er til rådighed i forbindelse med Kommissionens F&U-målsætninger ...«.

2. Indledning

2.1 De europæiske videnregioner står over for mange forandringer, der både rummer udfordringer, men også muligheder, som har indvirkning på deres evne til at opfylde målene i den reviderede Lissabonstrategi.

2.2 Forandringerne sker bl.a. som følge af:

- **Eksterne faktorer:** en forstærket globaliseringsproces, fremkomst af regioner i Europa med en stærk vækstdynamik, store stigninger i energipriser og råmaterialer, uforudsete videnskabelige og teknologiske fremskridt, internationaliseringen af innovation, problemer knyttet til klimaændringerne samt migrationstryk, som ofte ikke er styret eller ikke kan styres;

- **Interne faktorer:** befolkningens aldring, beskyttelse af miljøet og livskvaliteten, forældelse af produktionsudstyr og tjenesteydelser, moderniseringen af den offentlige sektor, den stadig større vekselvirkning mellem den nye viden, der opstår, og de til rådighed værende menneskelige ressourcer, evnen til kulturel udvikling og kreativitet, udviklingen af fælles fysiske og ikke-fysiske infrastrukturer på regionalt plan.

2.3 EØSU har flere gange haft lejlighed til at udtale sig om disse emner både på generelt plan i forbindelse med udviklingen af Lissabonstrategien og EU-politikkerne om forskning og innovation, miljøet og uddannelse og efteruddannelse og på mere specifikt plan.

2.4 Navnlig har EØSU understreget behovet for at »gøre det muligt for hele EU's område at tilpasse sig udfordringerne i den videnbaserede økonomi og dermed bidrage til, at alle regioner kan tage højde for målene fra Lissabon«⁽³⁾.

2.5 Derudover har EØSU betonet, at »Den nye konfigurering af konkurrencemodellerne på det globale marked kræver omfattende ændringer. De nye integrerede platforme og netværkene skal håndtere emner som forskning og innovation, forvaltning af ny arbejdskraft, promovning og markedsføring, finans og kredit, logistik samt pleje af markeder og kundeservice«⁽⁴⁾.

2.6 EØSU understreger, at det er overbevist om, at fremme af initiativer på lokalt plan og evnen til at forbinde dem i netværk med henblik på at gennemføre Lissabonstrategien er afgørende for at kunne fremme oprettelsen af innovative virksomheder inden for rammerne af en bæredygtig og konkurrencedygtig udvikling. Dette bør også og navnlig omfatte de regioner — Euregio — og aktiviteter, hvor netværk mellem naboer og samarbejdspartnere forbinder områder, som rækker ud over nationale grænser.

⁽³⁾ Jf. udtalelse, ordfører Malosse, EUT C 10/88 af 14.1.2004.

⁽⁴⁾ Jf. udtalelse, EUT C 255/1 af 14.10.2005.

2.7 I udtalelsen om grønbogen om nye perspektiver på det europæiske forskningsrum anbefalede EØSU, »at supplere det europæiske forskningsrum med et europæisk videnrum med henblik på at skabe et europæisk vidensamfund«, samtidig med at det anførte, at der var behov for »koordinering fra Kommissionens side med henblik på at opbygge effektive ledelses- og rådgivningsstrukturer samt en velfungerende tilrettelæggelse af arbejdet«⁽⁵⁾.

2.8 Endelig har EØSU understreget vigtigheden af videntrekanten, uddannelse, forskning og innovation, der har afgørende betydning for øget vækst og beskæftigelse. Det er derfor vigtigt at fremskynde reformer, fremme den faglige ekspertise på de videregående uddannelser og i samarbejdet mellem universiteter, forskningscentre og -virksomheder og sikre, at alle uddannelsesinstitutioner fuldt ud udfylder deres rolle med hensyn til at fremme kreativitet og innovation især på regionalt og lokalt niveau.

2.9 EØSU mener, at der fra alle sider bør sættes mere proaktivt og koordineret ind på at fremme de europæiske regioners konkurrenceevne og økonomiske, sociale og beskæftigelsesmæssige udvikling. Kommissionen bør søge at overvinde de hindringer, som forskellige retsgrundlag og proceduremæssige kriterier medfører, således at det ved hjælp af EU-budgettets forskellige instrumenter bliver lettere at opnå de bedst mulige konkrete resultater i forbindelse med opfyldelsen af Lissabonstrategiens målsætninger, hvorved man lever op til ansvaret over for skatteyderne. En effektiv, fælles adgang til koordinerede, indbyrdes forstærkende og synkroniserede tiltag iværksat på EU- og paneuropæisk plan er desuden nødvendig af hensyn til opnåelse af den kritiske masse, der kræves for at skabe en multiplikatoreffekt.

2.10 I henhold til de integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse i den reviderede Lissabondagsorden er der tre strategiske prioriteter med samhörighedspolitikken⁽⁶⁾:

- medlemsstaterne, regionerne og byerne (videnskabsbyer)⁽⁷⁾ skal gøres mere attraktive gennem forbedrede adgangsmuligheder samt et passende serviceniveau og miljøbevarelse,
- innovation og iværksættervirksomhed skal fremmes, og videnøkonomien udvikles gennem forskning og innovative applikationer, herunder informations- og kommunikationsteknologier,
- der skal skabes flere og bedre arbejdspladser, som kan få flere i beskæftigelse og til at starte iværksættervirksomhed ved at øge virksomhedernes og arbejdstagernes tilpasnings- evne gennem øgede investeringer i menneskelige ressourcer.

⁽⁵⁾ Jf. udtalelse, EUT C 44 af 16.2.2008.

⁽⁶⁾ Rådets afgørelse af 6.10.2006.

⁽⁷⁾ Se også initiativet videnskabsbyer www.sciencecities.eu

2.11 På udbudssiden skyldes vanskelighederne med at opnå en løftestangeffekt og sikre samordnet brug af de finansielle instrumenter, der er til rådighed til opnåelse af disse målsætninger, de forhold, der specielt kendetegner disse instrumenter, nemlig

- de forskellige forvaltnings- og proceduremæssige retningslinjer,
- deres udpræget territoriale eller tværnationale dimension,
- de særlige krav til de mål, der skal opnås,
- forskellige retsgrundlag,
- det forhold, at beslutnings- og forvaltningsansvaret ligger hos forskellige enheder og organisationer.

2.12 På efterspørgselssiden er der i regionerne ofte:

- mangel på en klar, veldefineret, fælles vision for en regional strategi for forskning, teknologisk udvikling og innovation,
- vanskeligheder knyttet til information og kommunikation,
- utilstrækkelig kapacitet til at forvalte komplekse projekter på flere niveauer og med flere mål,
- utilstrækkelig udvikling af klynger og distriktsnetværk,
- mangelfuld udvikling af den faglige, tekniske og organisatoriske ekspertise, der er nødvendig for den optimale udnyttelse af innovationsstrategien.

2.13 Disse mangler må udbedres ved at sikre teknisk assistance til og koordination af alle fællesskabsprogrammer lige fra starten.

2.14 De prisværdige synergiinitiativer i diverse strukturelle programmer og tiltag for perioden 2007-2013 synes at være en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for at opnå de bedst mulige resultater.

2.15 EØSU har udtalt sig til fordel for Kommissionens initiativer som Jeremie og har stillet forslag om et Jeremie-kontakt-punkt, der skal være en enhed, som koordinerer og informerer om de forskellige aktioner, idet det har påpeget, at der »mangler et projekt, der kan koordinere og finjustere de mange eksisterende låneinstrumenter«⁽⁸⁾.

2.16 EØSU støtter og er helt enig i kommissær Danuta Hübners erklæringer om, at Jasper, Jeremie og Jessica⁽⁹⁾ har skabt en ny dynamik og nye forventninger til investeringer, vækst og beskæftigelse på nationalt og regionalt plan såvel som hos arbejdsmarkedets parter i alle regioner i EU.

⁽⁸⁾ Jf. udtalelse, EUT C 110 af 9.5.2006.

⁽⁹⁾ **Jeremie**: Fælleseuropæiske midler til virksomheder i mikro- til mellemstørrelse. **Jessica**: Fælles europæisk støtte til bæredygtige investeringer i byområder. **Jasper**: Fælles bistand til støtte for projekter i europæiske regioner.

2.17 EØSU mener, at de retningslinjer, som EU's Udvalg for Videnskabelig og Teknisk Forskning, Crest ⁽¹⁰⁾, offentliggjorde i september 2007, er et vigtigt vejledende instrument, også selv om det er begrænset til samspillet mellem det fælles rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling og de nye strukturfonde.

3. Kommissionens forslag

3.1 Kommissionens meddelelse fremhæver de indbyggede synergier mellem de finansieringsinstrumenter for EU's politikker for forskning, innovation og samhørighed, som de berørte aktører kan gøre brug af til at øge de europæiske regioners konkurrenceevne i overensstemmelse med deres absorberingsevne.

3.2 Som de væsentligste instrumenter nævnes det syvende rammeprogram for FTU og det nye rammeprogram for konkurrence og innovation såvel som de nye retningslinjer for struktur- og samhørighedsfondene.

3.3 Kommissionen anfører, at den har arbejdet via en række rådgivende og koordinerende grupper, som har anbefalet:

- udarbejdelse af en særlig strategi for samordnet brug af rammeprogrammet og programmerne under samhørighedspolitikken som led i deres strategi for FTU og innovation,
- styrkelse af forvaltningen af FTU-strategier ved hjælp af udveksling og netværksaktiviteter,
- effektive synergier til styrkelse og videreudvikling af FTU-kapaciteten, udvikling af ekspertiseområder, hensyntagen til SMV-dimensionen, etablering af samarbejde på EU-niveau og internationalt niveau og bedre økonomisk udnyttelse af FTU-resultater,
- bedre kommunikation og samarbejde mellem de nationale og regionale operatører og i forhold til støttemodtagerne,
- brugen af aktioner under særprogrammet for kapacitet under det syvende rammeprogram til udførelse af samordnede aktioner,
- forbedrede synergier mellem samhørighedspolitikken og det syvende rammeprogram, når det gælder forskningsinfrastruktur med inddragelse af medlemsstaterne.

3.4 Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at forbedre ordningerne for samordnet forberedelse og brug af fællesskabsinstrumenterne med henblik på at etablere systemer til information af de involverede operatører om de muligheder, der er til rådighed, og forpligter sig til inden udgangen af 2007 at offentliggøre en praktisk vejledning, som ser på finansieringsmulighederne for forskningsinstitutioner og på, hvordan man etablerer

mekanismer på nationalt og regionalt niveau for at fremme samordnet adgang til de forskellige instrumenter.

4. Generelle bemærkninger

4.1 EØSU er helt enig i Kommissionens diagnose af manglerne ved den fælles og samordnede brug af de nævnte fællesskabsinstrumenter, men er ikke enig i kuren, idet det ikke mener, at den er stærk nok til at nå målene for EU's politikker, især ikke på forsknings-, innovations- og uddannelsesområdet.

4.2 EØSU er enig med Kommissionen ⁽¹¹⁾ i, at »Indsatsen for at fremme videnøkonomien, navnlig ved hjælp af forskning, teknologisk udvikling og innovation, er afgørende for omsætningen af det fornyede partnerskab for vækst og beskæftigelse«, men er af den opfattelse, at ansvaret for dette partnerskab ikke kun påhviler de berørte parter på nationalt, regionalt og lokalt niveau, men først og fremmest parterne på EU-niveau.

4.3 EØSU mener, at der er behov for at gå videre end til blot at udvikle en regional strategi for forskning, teknologisk udvikling og innovation ved i højere grad at:

- gøre brug af fremsynsværktøjer og SWOT-analyser ⁽¹²⁾ til kortlægning af de strategiske muligheder i regionerne,
- opbygge kapacitet og sikre den nødvendige faglige ekspertise via uddannelse,
- gøre beskæftigelse inden for forskning og udvikling mere attraktiv for at afværge hjerneflugt såvel internt i EU som til fordel for resten af verden,
- udveksle kvalificerede eksperter og innovative erfaringer,
- støtte udviklingen af industrividendistrikter og deres indbyrdes koordinering,
- anvende europæiske teknologiske platforme i sammenhæng med de fælles europæiske initiativer,
- gøre samordnet brug af fællesskabsinstrumenter til skabelse af interaktive systemer, der orienterer de berørte operatører om de muligheder, de har,
- udnytte mulighederne for at kommunikere og udveksle viden mellem især SMV'er.

4.4 Ifølge EØSU er der på udbudssiden brug for mere gennemgribende tiltag for at sikre, at alle de instrumenter, der er til rådighed for at øge de europæiske regioners konkurrenceevne, er lettilgængelige i overensstemmelse med målsætningerne om socialt ansvarlige områder, ligesom arbejdsmarkedets parter, handelskamre, den akademiske verden og det organiserede civilsamfund skal inddrages i henhold til strategier for bæredygtige europæiske indstipolitikker ⁽¹³⁾ for såvel produktion som bæredygtigt forbrug.

⁽¹¹⁾ Jf. KOM(2007) 474 endelig.

⁽¹²⁾ SWOT: Strengths, Weakness, Opportunities and Threats Analysis — Analyse af styrker, svagheder, muligheder og trusler.

⁽¹³⁾ KOM(2007) 374 endelig af 4.7.2007.

⁽¹⁰⁾ CREST-retningslinjer — 1.6.2007.

4.5 EØSU mener endvidere, at listen over de fællesskabsinstrumenter, som kan anvendes til at øge væksten, skabe flere og bedre arbejdspladser og øge de europæiske regioners konkurrenceevne gennem forskning og innovation, er mangelfuld hvad angår rækken af muligheder, der er til rådighed for de europæiske regioner, og behovet for samordning mellem de paneuropæiske og internationale instrumenter, der kan anvendes.

4.6 I meddelelsen nævnes de følgende foranstaltninger kun i forbigående ⁽¹⁴⁾:

- Den Europæiske Investeringsbank med de mange muligheder, den tilbyder,
- Innovation 2010-initiativet,
- samarbejdsinitiativer iværksat på europæisk niveau og fællesskabsniveau, herunder Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastruktur (Esfri) eller de europæiske teknologifora,
- mulighederne for de menneskelige ressourcer i Europa inden for videnskab og teknologi, Eiburs (*EIB University Research Sponsorship Programme*),
- Starebei (*STAgés de REcherche BEI*), *BEI University Networks*,
- de regionale og lokale bevillinger til F&U og innovation,
- offentlige og private investeringer i F&U og innovation,
- ikt- og audiovisuelle tjenester,
- det integrerede arbejdsprogram for uddannelse og erhvervsuddannelse 2010 bestående af yderligere sektorprogrammer for »Livslang læring som grundlag for viden, kreativitet og innovation« ⁽¹⁵⁾, der er en væsentlig del af »videntrekanten« (uddannelse, forskning og innovation),
- fællesskabsinstrumenterne for informationsamfundet med programmerne i forbindelse med i2010-initiativet ⁽¹⁶⁾,
- den sociale dialog bidrag til styrkelse af vidensamfundet,
- styrkelsen af livslang og løbende uddannelse,
- Den Europæiske Fond for tilpasning til globaliseringen ⁽¹⁷⁾, der skal yde specifik engangsstøtte for at lette genindslutningen på arbejdsmarkedet af arbejdstagere i brancher eller sektorer, der er ramt af alvorlige økonomiske omvæltninger ⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁴⁾ Jf. SEK(2007) 1045 af 16.8.2007.

⁽¹⁵⁾ Jf. KOM(2007) 703 endelig af 12.11.2007.

⁽¹⁶⁾ Jf. KOM(2007) 146 endelig.

⁽¹⁷⁾ Jf. KOM(2006) 91 endelig.

⁽¹⁸⁾ Jf. udtalelse, EUT C 318 af 23.12.2006.

4.7 Derudover er der ingen omtale af de paneuropæiske programmer og initiativer, som ikke hører under EU, men ikke desto mindre virker til fremme af innovationen i EU, herunder

- Eureka-initiativet, som er et paneuropæisk netværk af markedsorienterede F&U-organisationer i industrien, der gennem innovationsnetværk i 36 lande virker til fremme af de europæiske virksomheders konkurrenceevne. Kommissionen har indgået en samarbejdsaftale med disse netværk,
- Eurostars-programmet, der er et fælles initiativ mellem EU og Eureka om via en tværopæisk ordning at yde støtte til SMV'er til udvikling af nye markedsorienterede produkter og tjenester,
- Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD), som har indgået en partnerskabsaftale med Kommissionen, der skal gøre det lettere at udvikle større projekter, der samfinansieres med Samhørighedsfonden og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), især i de nye medlemsstater i perioden 2007-2013,
- Leed (*Local Economic and Employment Development Programme*)/OECD-programmet, som identificerer, analyserer og udbreder innovative ideer til lokal udvikling og sigter mod at forbedre ledelsen af små og mellemstore virksomheder bl.a. i samarbejde med Kommissionen,
- Europarådets udviklingsbank, som har indgået en partnerskabsaftale med Kommissionen, og finansierer sociale projekter til styrkelse af den økonomiske og sociale samhørighed, den sociale integration, miljøbeskyttelsen og udviklingen af menneskelige ressourcer i regionerne,
- forskellige Euregio-aktiviteter og -initiativer,
- initiativet »videnskabsbyer«.

4.8 Under hensyntagen til Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006, artikel 54, stk. 5 mener EØSU desuden, at vanskelighederne med og hindringerne for en fælles, samordnet brug af de instrumenter, der er til rådighed på nationalt, regionalt og lokalt niveau ⁽¹⁹⁾ og for de enkelte operatører, bør beskrives nærmere ikke kun på basis af forskellige retsgrundlag, emneopdelte programmer, geografiske områder og iværksættelsesbetingelser, men tillige med hensyn til væsentlige og undertiden uovervindelige forskelle, herunder

- om projekterne er tværnationale eller ej,

⁽¹⁹⁾ Jf. udtalelse, EUT C 44/1 af 16.2.2008: »Instrumenter til støtte og koordination på fællesskabsplan. I modsætning hertil anbefaler udvalget at udvikle generelle, klare og forståelige regler for Fællesskabets mangfoldige instrumenter til F&U-støtte og -koordinering. I den forbindelse ville det være en meget stor hjælp, hvis Kommissionen kunne udfærdige en oversigt og beskrivelse (dvs. en forståelig brugsanvisning) indeholdende alle de støtte- og koordineringsinstrumenter samt -former osv., som er til rådighed. På den måde ville det også blive synligt, om disses voksende antal stadig er præget af tilstrækkelig klarhed om opgaverne og selektiviteten, og om de er overskuelige og håndterbare for såvel potentielle brugere som for Kommissionens embedsmænd, eller om der er behov for en revision«.

- om de iværksættes på samme tid,
- om støtten udbetales på samme tid,
- om de gennemføres på samme tid,
- om det er muligt at opdele et overordnet projekt vedrørende regionale tiltag i en række delprojekter, der iværksættes i overensstemmelse med kriterierne for de enkelte EU-, paneuropæiske og internationale programmer og instrumenter.

4.9 EØSU finder det helt uomgængeligt, at der udarbejdes en praktisk europæisk vejledning, der i tabelform opsummerer de forskellige typer af EU- og paneuropæiske foranstaltninger, der er til rådighed, de forskellige bedømmelseskriterier, og i hvor høj grad foranstaltningerne er kompatible og komplementære.

4.10 EØSU gør endnu en gang opmærksom på kravet om en samordnet og fælles indsats, der »sammenkæder EU's strukturpolitik og forsknings- og innovationspolitik, hvilket EØSU flere gange har efterlyst«, og understreger, »at en tæt samordning af disse politikområder er uomgængelig, hvis man vil opnå den optimale synergieffekt, og hvis man vil imødekomme borgernes, virksomhedernes og samfundets behov, med det overordnede formål på mellemlang og lang sigt at skabe en bæredygtig, harmonisk vækst på basis af en integreret problemløsningsstrategi på FTU-området og immaterielle investeringer som en central udviklingsfaktor«⁽²⁰⁾.

4.11 EØSU fremhæver de mange fællesskabspolitikker, som tillige med samhørigheds- og forskningspolitikken bidrager til at opfylde målet om at øge de europæiske regioners konkurrenceevne, og gør endnu engang opmærksom på behovet for en integreret og samordnet strategi, herunder

- en bæredygtig industripolitik som understreget af Det Europæiske Råd på mødet i Bruxelles i december 2007: »en integreret tilgang til europæisk konkurrenceevne bør fremmes af en bæredygtig industripolitik kombineret med innovation og færdigheder, samtidig med at den eksterne dimension udvikles for at sikre lige vilkår«⁽²¹⁾,
- en revision af politikken for det indre marked for at sikre gunstige vilkår for innovation, beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, samarbejde mellem universiteter, virksomheder og forskningscentre og styrkelse af politikken for standardisering af lovgivningen,
- en social- og beskæftigelsespolitik, der sikrer en struktureret social dialog, fælles flexicurity-principper⁽²²⁾, gunstige betingelser for aktiv aldring og politikker for aktiv deltagelse og livslang læring for alle borgere,

⁽²⁰⁾ Jf. udtalelse, EFT C 40 af 15.2.1999.

⁽²¹⁾ Det Europæiske Råd i Bruxelles den 14. december 2007, formandskabets konklusioner.

⁽²²⁾ Som anført i Det Europæiske Råds konklusioner af 13.-14. marts 2008 (punkt 16) og i EØSU's udtalelser.

- en politik for bæredygtig udvikling og forbrug, som stiller krav om forskning i og anvendelse af rene, innovative teknologier, og forudsætter en integreret politik for klima og energi, bæredygtig forvaltning af naturressourcerne, produktion og bæredygtigt forbrug.

4.12 EØSU gentager derfor sine tidligere fremsatte synspunkter⁽²³⁾ om at:

- »udforme og anlægge en overordnet fællesskabsstrategi, der kan strømline eksisterende ordninger og integrere de forskellige berørte EU-politikker, og som under hensyntagen til de enkelte regioners særpræg fungerer som fællesnævner for fællesskabsforanstaltningerne og samtidig har konkurrenceevnen og en bæredygtig, harmonisk udvikling i EU som overordnet mål«,
- »identificere integrerede instrumenter, der kan modvirke opsplittelsen i de lokale, regionale og nationale innovationsmarkeder ...«,
- »fastlægge integrationsniveauerne og det indbyrdes samspil bl.a. med henblik på at skabe overensstemmelse og større samtidighed i beslutnings- og implementeringssystemerne for samhørigheds- og strukturpolitikken og FTU- og innovationspolitikken. Dette er nødvendigt, hvis politikkerne skal integreres effektivt og fuldt ud«,
- »finde nye måder at kombinere samhørigheds- og FTUD-instrumenterne på ved hjælp af forenklede metoder og fremgangsmåder, der så vidt muligt er ensartede og automatiske. Der bør drages fuld nytte af den mulighed, ... for at graduere støtten til virksomhedsrelateret FTU«,
- »oprette systemer til at kontrollere og overvåge kombinerede FTUD- og samhørighedsforanstaltninger for at vurdere deres effektivitet på grundlag af, hvor mange af de erklærede målsætninger, der er nået. Dette kunne gøres ved at anvende forud fastlagte, harmoniserede præstationsindikatorer samt benchmarking på regionalt plan«.

4.12.1 Derudover henstiller EØSU, at EU's uddannelsesprogrammer integreres.

4.13 EØSU konstaterer med beklagelse, at dette centrale spørgsmål efter 10 år stadig befinder sig på analyseniveauet, uden at man har taget fat på problemets kerne, som forudsætter EU-foranstaltninger med henblik på at sikre ny »simultaneous engineering«-kompetence inden for forskellige indsatsområder (teknologi, demonstration, innovation, teknologispredning, uddannelse, finansiering, ...) med det mål at fremme beskæftigelsen og produktionen på regionalt plan⁽²⁴⁾.

⁽²³⁾ Jf. udtalelse, EFT C 40 af 15.2.1999.

⁽²⁴⁾ Se fodnote 23.

4.14 EØSU mener, at man **ikke længere kan udskyde en veldefineret og konkret fællesskabsindsats**, i modsat fald risikerer man, at de europæiske regioners konkurrenceevne svækkes, og at de mister arbejdspladser.

5. EØSU's forslag

Jasmine-initiativet — Joint Assistance Supporting Multiprojects for Innovation Networking in Europe

5.1 EØSU understreger kraftigt, at Jasmine skal være et frivilligt instrument til forenkling og fjernelse af bureaukratiske, procedurermæssige og teoretiske hindringer for den fælles anvendelse af paneuropæiske, EU-, nationale og regionale programmer i takt med en hurtig udvikling af det europæiske forskningsrum.

5.2 Som situationen er nu, mener EØSU, at det for at øge de europæiske regioners konkurrenceevne først og fremmest er vigtigt at løse de problemer, der knytter sig til de mange styringsniveauer for de forskellige foranstaltninger, der er til rådighed, og foreslår, at der iværksættes et nyt initiativ, Jasmine (*Joint Assistance Supporting Multiprojects for Innovation Networking in Europa*), til at bygge bro over de eksisterende institutionelle kløfter på såvel efterspørgsels- som udbudssiden mellem foranstaltningerne til støtte for innovation og forskning i regionerne.

5.3 EU's indsats bør være baseret på en netværkspolitik — *Policy Networking*, som i praksis kan udmøntes på følgende vis:

— oprettelse af et fællesskabsinitiativ, der for eksempel kunne kaldes **fællesskabsinitiativet Jasmine**, til at supplere Jasper, Jeremie og Jessica til udvikling af initiativer, som sikrer teknisk assistance til de nationale, regionale og lokale myndigheder såvel som til de berørte operatører, således at der opnås en effektiv samordning mellem foranstaltningerne på EU-, paneuropæisk og nationalt niveau, og behovet for **simultaneous engineering** inden for forskellige indsatsområder imødekommes,

— sigtet med initiativet er større overensstemmelse mellem den adfærd, som udvises af forskellige aktører, der deltager i en netværksforbundet beslutningsproces, og det skal tage højde for, at aktørerne er indbyrdes afhængige af hinanden for så vidt angår information, forvaltningskapacitet, kompetencer og finansielle ressourcer. Målet skal være samtidig iværksættelse af foranstaltninger med flere styringsniveauer inden for ens og sammenhængende regionale planlægningsrammer, uanset om der er tale om offentlig-private partnerskabsforanstaltninger eller nationale, EU- og tværnationale foranstaltninger,

— vertikal netværkspolitik, som inddrager institutioner på forskellige beslutningsniveauer, dvs. internationalt, EU-, nationalt og regionalt, i veldefinerede og strukturerede samarbejdssystemer,

— horisontal netværkspolitik, som inddrager de offentlige og private interessenter i regionen, herunder lokale myndigheder, virksomheder, banker, ikke-statslige organisationer, interessegrupper og institutioner, der deltager i den sociale dialog ⁽²⁵⁾,

— etablering af et **Jasmine-kontaktpunkt til at fungere som en fælles samordnings- og oplysningstjeneste** — bl.a. via en dertil indrettet hjemmeside, men dog uden at skabe for stor grad af centralisering ⁽²⁶⁾ — mellem de forskellige niveauer for og typer af foranstaltninger, der er underlagt forskellige regler og forskelligt forvaltningsansvar i og uden for Kommissionens tjenester, således at man opnår de bedst mulige resultater,

— oprettelse af et **EU-netværk af Jasmine-kontaktpunkter i de regioner, der ønsker det**, til at løse problemer knyttet til den overordnede sammenhæng i projekter, der er opdelt i delprojekter, forholdet mellem delprojekternes territoriale og tværterritoriale karakter, finde tværnationale og nationale samarbejdspartnere til projektforslagene og sikre, at projekterne iværksættes, modtager støtte og gennemføres samtidig, forbud mod kumulering,

— frivillig oprettelse af **regionale Jasmine-holdingfonde**, der skal akkrediteres af Kommissionen på grundlag af omkostningseffektivitet, effektivitet, upartiskhed, ligebehandling, gennemsigtige procedurer, og gennemføre forud fastlagte planer udarbejdet af Kommissionen,

— iværksættelse af en **fælles fremsynsforanstaltning kaldet »konkurrencedygtige europæiske regioner«**, der trækker på Generaldirektoratet for Forsknings erfaringer og inddrager de øverste ansvarlige fra alle de relevante tjenestegrene i Kommissionen og politiske repræsentanter fra regionerne, Europa-Parlamentet, Regionsudvalget og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg,

— integration af specifik benchmarking af vellykkede resultater »gennem nye forvaltningsmetoder, der baseres på åbenhed, enkle procedurer og ægte samarbejde mellem de økonomiske og sociale aktører på lokalt og regionalt plan« ⁽²⁷⁾,

— foranstaltninger til opbygning af kompetencer hos de lokale myndigheder og økonomiske og sociale aktører, støtte til udviklingen af tværnationale netværk med henblik på projektpartnerskaber, overvågning af synergieffekterne og samtidigheden mellem projekter og støtte til en gennemsigtig og interaktiv kommunikations- og oplysningsstrategi.

⁽²⁵⁾ Jf. Generaldirektoratet for Regionalpolitik, Kommissionen, januar 2003.

⁽²⁶⁾ Jf. udtalelse, EUT C 44/1 af 16.2.2008: »Derfor skal man undgå at give indtryk af, at Kommissionen tilstræber en central styring af den europæiske forskning. For dette ville yderligere bidrage til borgernes allerede eksisterende angst i medlemsstaterne for en for stor grad af centralisering i Bruxelles«.

⁽²⁷⁾ Jf. EØSU's udtalelse, EUT C 10/88 af 14.1.2004.

5.4 Med afsæt i de nye prioriteringer under de regionale programmer for innovation, konkurrenceevne og gensidig læring gennem hele det aktive liv skal der udvikles aktive politikker, der kan øge og opretholde regionernes konkurrenceevne gennem finansiering af regionale og tværregionale fremsynsforanstaltninger og lokale klynger og netværk, der garanterer, at der i hver region er en fælles strategisk vision, der kan danne grundlaget for initiativer vedrørende teknisk assistance, således at der gøres bedst mulig fælles brug af de bedst egnede nationale, EU- og paneuropæiske instrumenter og offentlig-private partnerskaber.

5.5 Jasmine kunne stå som garant over for forskellige finansieringsorganer og -programmer og dermed lette godkendelsen af umiddelbart supplerende og/eller efterfølgende projekter på grundlag af en overenskomst (*memorandum of understanding*) eller samarbejdsaftale mellem Kommissionen og andre fællesskabs- og ikke-fællesskabsorganer eller Kommissionens administrative regler, når det er Kommissionens egne tjenestegrene, der er ansvarlige for de enkelte programmer, således at der kun skal indsendes et sæt projektdokumentation, som godkendes på vegne af flere finansieringsorganer.

5.6 Målsætningen med Jasmine er at gøre det lettere at tilvejebringe finansiering til dækning af forskelligt forvaltningsansvar og forskellige styringsniveauer, offentligt som privat, for at nå den optimale kritiske masse af ressourcer og dermed styrke den overordnede løftestangseffekt med det formål at skabe

ensartede rammer omfattende flere projekter, som helt opfylder den enkelte europæiske regions fælles strategiske vision om at udbygge sine styrkepositioner inden for teknologi og innovation.

5.7 Jasmine bør bygge på erfaringerne fra Lead Market-initiativet, de europæiske teknologiplatforme og de fælles teknologi-initiativer, resultaterne fra Eranet og Eranet-Plus, initiativet »Regioner for økonomisk forandring« og Pro Inno-initiativet og på Jerome, Jasper og Jessica ⁽²⁸⁾.

5.8 Via Jasmine kunne man bl.a. ved hjælp af VIS (Det Europæiske Teknologiske Instituts viden- og informationssamfund) optimere innovations- og forskningsindsatsen i regionerne og virksomhederne, såvel som den indsats, der ydes af de menneskelige ressourcer, universiteter, forskningscentre og myndigheder, som arbejder inden for området. Man bør dog huske på, at innovation hovedsageligt er en erhvervmæssig aktivitet, som for at skabe flere og bedre arbejdspladser skal kunne udvikle sig under de bedst mulige betingelser, særligt når det gælder beskatning af forskning, behandlingen og beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder og ekspertisestrukturer for uddannelse og efteruddannelse.

5.9 Endelig kan Jasmine medvirke til, at de særlige fordele, som findes i regionerne, udnyttes bedst muligt og være med til at fremme udveksling inden for innovation og forskning.

Bruxelles, den 22. april 2008

Dimitris DIMITRIADIS
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁸⁾ Jf. fodnote 9.